

Memorandum

Onderwerp Notitie verwerking opmerkingen commissie LWM bij startgesprek Beleidsprogramma Natuur 15-10-2025 en de ROW wijziging Omgevingsvisie en -verordening op natuuronderdelen 29-10-2025, 30-10-2025 en 4-11-2025

Datum 10-11-2025

Documentnummer UTSP-1877248024-978

Van Gedeputeerde Sterk en Bakker

Op 15 oktober 2025 is het startgesprek voor het Beleidsprogramma Natuur in de commissie Landelijk gebied, Water (Bodem) en Milieu gehouden. Op 29 oktober 2025, 30 oktober 2025 en 4 november 2025 is de bespreking over de wijzigingen in de Omgevingsvisie en Omgevingsverordening in de commissie Ruimtelijke ontwikkeling en Wonen gehouden.

In deze memo wordt ingegaan op de wijze waarop wij omgaan met de punten die in deze debatten naar voren zijn gebracht over natuur. Bij de punten wordt kort aangegeven hoe dit invloed heeft gehad op de kaderstelling in de wijziging Omgevingsvisie of hoe het meegenomen wordt bij het opstellen van het Beleidsprogramma Natuur. Feitelijke vragen die al zijn beantwoord in het commissiedebat komen niet terug in dit overzicht. Naar aanleiding van het debat onlangs in de commissie ROW over de wijziging Omgevingsvisie en -verordening zijn er een aantal toezeggingen gedaan. Deze zijn hieronder opgenomen.

Wijzigingen in de Omgevingsvisie naar aanleiding van de bespreking in de commissie:

- Bij de ambities voor natuur in de Omgevingsvisie is de termijn voor de realisatie van het NNN gewijzigd naar 2035. In de commissies LWM en ROW zijn zorgen geuit over de aanpassing van deze ambitie. Toegezegd is dat we ons inzetten om de locaties die nu al van functie zijn gewijzigd, in 2030 te hebben ingericht als natuur en deze ambitie hierop aan te passen. Het gaat hier over ca. 1250 ha nog in te richten naar natuur op 1 januari 2025 (dit is exclusief de nog circa 500 hectare die nog van functie veranderd en nog ingericht moet worden: daarvoor gaan we uit van de ambitie 2035).
- Uit de vragen in de commissie blijkt dat de ambities voor Natura-2000 onvoldoende duidelijk zijn. De inzet voor Natura 2000-gebieden valt onder de algemene ambitie over toename van biodiversiteit in 2050. Daarnaast wordt er een specifieke ambitie om verdere verslechtering van Natura 2000 in 2030 te stoppen opgenomen. Deze ambities zijn gebaseerd op de Omgevingswet en dekken ook de verplichtingen uit Vogel- en Habitatrichtlijn en Natuurherstelverordening. We verduidelijken de ambitie voor Natura 2000 door de ambitie voor N2000 apart te benoemen:
- “2050: we voldoen aan de instandhoudingsdoelstellingen voor de Natura 2000-gebieden gelegen in de provincie Utrecht.
 - 2030: verslechtering van de Natura 2000-gebieden is gestopt en herstelmaatregelen voor de Natura 2000-gebieden zijn met prioriteit uitgevoerd, met name voor de meest stikstofgevoelige natuur.

- De ambitie op het vlak van soorten en biodiversiteit hebben we naar aanleiding van de discussie in de commissie aangescherpt om verwarring hierover te voorkomen *"2050: de biodiversiteit is ten opzichte van 1990 toegenomen. In overeenstemming met de nationaal- en internationaalrechtelijke verplichtingen zijn dier- en plantensoorten die van nature in Utrecht in het wild voorkomen, behouden en hersteld. Dit geldt ook voor hun biotopen en habitats, zowel in landelijk als stedelijk gebied."*
- Het aanwijzen van de voormalige Vliegbasis Soesterberg als een nieuw Natura 2000 gebied, zoals door enkele fracties als wens geuit is, is zoals u weet de bevoegdheid van het Rijk. Het natuurgebied "Park Vliegbasis Soesterberg" is inderdaad een waardevol natuurgebied. Het is daarom beschermd als NNN. Aanwijzing als Natura 2000 brengt consequenties met zich mee voor onder andere omliggende functies. Vanuit de Natuurherstelverordening zijn lidstaten verplicht ook de habitattypen buiten Natura 2000 in kaart te brengen. Het Rijk werkt dit uit in het Natuurplan. Wij volgen deze uitwerking en komen als het concept Natuurplan gereed is, terug op de uitkomsten.
- In de Omgevingsvisie komt natuurinclusief als rode draad terug en is daarmee nadrukkelijker ingevuld in zowel het landelijk als het stedelijk gebied. Daarnaast wordt natuurinclusief meegenomen in de verordening bij toekomstbestendig bouwen. Basiskwaliteit natuur wordt als nieuw beleidsonderwerp toegevoegd aan de visie en zal nader uitgewerkt worden in het Beleidsprogramma Natuur. In de visie wordt een definitie voor natuurinclusief opgenomen in de verklarende woordenlijst.
- Het is mogelijk om biodiversiteit explicieter en meer sturend in de wijziging Omgevingsvisie op te nemen. In de Omgevingsvisie nemen we dit op bij de beschrijving van de leidende principes.
- De Zoenwaterzweefvlieg zien we als een inspirerend voorbeeld. In de visie wordt meer aandacht besteed aan de bescherming van bestuivers zoals deze zweefvlieg. In voorbereiding op het beleidsprogramma natuur zullen we ons actieve soortenbeleid actualiseren zodat effectiever uitwerking kan worden gegeven aan de ambities op dit vlak.
- Het beleid met betrekking tot het faunabeheer is opgenomen in het Omgevingsprogramma Faunabeleid en Monitoring (OFM). Dit is onlangs vastgesteld en zal ongewijzigd ingebed worden in het Beleidsprogramma Natuur.
- Uitgangspunt in de wijziging Omgevingsvisie is een betere balans tussen natuur en recreatie waarbij gestreefd wordt naar toegankelijke en beleefbare natuur, maar ook gekeken wordt naar wat nodig is om de druk op natuur te verlichten (bijvoorbeeld in de vorm van zonering). Rond toegankelijkheid van natuur zal in het beleidsprogramma verdere richting gegeven worden maar kan nog geen concrete uitwerking van zonering opgenomen worden.
- In de commissie ROW is gesproken over het ruimtelijk in beeld brengen van alle opgaven zoals natuurverbindingen, nieuwe natuur etc. In de omgevingsvisie worden de opgaven benoemd en zijn op de opgavekaart opgenomen. In het UPLG en het Beleidsprogramma Natuur wordt het beleid nader uitgewerkt. De Omgevingsvisie heeft hierbij een hoger abstractieniveau dan de onderliggende programma's. Voor wat betreft opgaven vanuit de Natuurherstelverordening/Vogel- en habitatrichtlijn zijn we afhankelijk van het Rijk. Wel houden we in het beleid (bij onder andere NNN en Groene contour) zoveel mogelijk rekening met deze opgaven.
- In de commissie is gesproken over vergroten van inzet op beperken van gebruik schadelijke bestrijdingsmiddelen. De aanpak gewasbeschermingsmiddelen zit in het uitvoeringsprogramma Impuls KRW. Deze impuls bevat een aantal maatregelen die worden opgenomen in de omgevingsverordening. Sommige maatregelen vragen meer tijd voor een zorgvuldig proces. Hiervoor loopt samen met o.a. de sector een gezamenlijk traject van joint fact finding. In de komende wijziging van de omgevingsverordening wordt de stoffenlijst van middelen die gebruikt mogen worden in

grondwaterbeschermingsgebieden, geactualiseerd, waarbij PFAS als groep wordt toegevoegd. U vindt ook meer informatie in de Statenbrief Voortgangsbericht zeer zorgwekkende stoffen: [Zeer zorgwekkende stoffen \(ZZS\)](#).

- Tot slot is gevraagd om bij de aanpak bodemdaling veenweiden rekening te houden met natuurlijke processen. De aanpak is gericht op het halen van de doelen. Uitwerking en uitvoering gebeurt met de gebieden en landt beleidsmatig in het BWP. Vernatten gebeurt door het verhogen van grondwaterstanden op basis van bewezen effectieve technieken. Greppelinfiltratie is dat nu (nog) niet. Op dit moment gaat het over het verhogen van slootpeilen (natuurlijke oplossing) gecombineerd met Water Infiltratie Systemen (WIS) (technologische maatregel). Met enkel natuurlijke oplossingen halen we de doelstelling niet, omdat water het midden van de percelen niet bereikt via sloten. Mogelijk worden op een later moment meer natuurlijke oplossingen toegevoegd die nu onderdeel zijn van het innovatieprogramma VIP-NL, zoals greppelinfiltratie. Dit sluit aan bij Regionale Veenweide Strategie en zal nader uitgewerkt worden in het ontwerp-UPLG.

Toezeggingen met betrekking tot het beleidsprogramma Natuur:

- In het Beleidsprogramma Natuur worden o.a. de volgende onderdelen beleidsmatig nader uitgewerkt, natuurverbindingen, natuurbrandpreventie, invasieve exoten en de relatie met klimaatverandering.
- Bij natuurbrandpreventie zijn verduidelijking van de governance en bijbehorende financiën vanuit het Rijk van belang.
- Bij het opstellen van het Beleidsprogramma Natuur wordt de natuurvisie van de Oostbroekorganisaties meegenomen. Deze is ook al als inspiratie meegenomen en verwerkt in het UPLG.
- Doordat natuurverbindingen in de aangegeven vier strategieën voor het beleidsprogramma niet zo duidelijk naar voren komt, passen we de strategieën aan, waarbij 'versterken' en 'verbeteren' worden samengevoegd en 'verbinden' als strategie wordt toegevoegd. Zo komen we tot deze vier strategieën om invulling te geven aan onze centrale ambitie: behouden, versterken, verbinden en verbreden.
- Er is een grote samenhang tussen natuur en landbouw. Via zowel het Beleidsprogramma Natuur als het Streefbeeld landbouw en voedsel 2050 sturen we op de versterking van de biodiversiteit in het agrarisch gebied. In het Beleidsprogramma Natuur nemen we bij de nadere beleidsuitwerking voor de Groene contour de combinatie met agrarisch medegebruik mee, zoals voedselbossen.
- Het belang van uitvoerbaarheid, financierbaarheid en monitoring is benadrukt door meerdere fracties. We werken volgens de beleidscyclus, zoals ook benoemd door de commissie Janssen. In het beleidsprogramma worden de beleidsdoelen opgenomen en de rol van de provincie en mogelijkheden voor uitvoering. Hierbij kijken we ook naar de uitvoerbaarheid van het beleid. De daadwerkelijke keuzes voor inzet op uitvoering vinden voor de financiële aspecten plaats via de P&C cyclus. Hiervoor geldt besluitvorming door PS. Daarnaast is de monitoring over de bijdrage aan de beleidsdoelen relevant voor bijsturing in de uitvoering en indien nodig voor aanpassing van het beleid. In het beleidsprogramma komt een hoofdstuk over uitvoering en monitoring.

Op dit moment wordt er door het rijk gewerkt aan een Natuurplan waarin herstelmaatregelen worden opgenomen die nodig zijn om aan de Europese Natuurherstelverordening te voldoen. Op basis van het Natuurplan zullen opgaven volgen voor herstel van ecosystemen (met opgaven voor habitattypen en soorten), en specifiek stedelijke ecosystemen (streefdoelen groene stedelijke ruimte), verplichtingen om barrières in rivieren weg te nemen, agrarische ecosystemen (verbetering biodiversiteit) en boscosystemen. Het Natuurplan vormt de basis voor aanpassingen van bestuurlijke afspraken (o.a. Natuurpact) en aanpassingen van de

Omgevingswet. Het ministerie LNVN lijkt uit te gaan van het instandhouden van de huidige rolverdeling (decentralisatie). In het Beleidsprogramma proberen we zo goed mogelijk rekening te houden met de uitwerking van het Natuurplan. Er kan echter pas echt invulling gegeven worden aan de nieuwe opgaven als daar ook afspraken over gemaakt zijn met het Rijk, o.a. over middelen. Dit is ook het uitgangspunt van het UPLG. Het Rijk zal het concept Natuurplan uiterlijk 1 september 2026 in moeten dienen bij de Europese Commissie. [Zie het programmaplan Natuurplan 2025](#).